

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ
ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ
Δ/ΝΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 5-7 ,
Πλ. Συντάγματος
Ταχ. Κώδικας: 105 63
Πληροφορίες: Π. Τζαβάρα
E-mail: p.tzavara@minfin.gr

ΠΡΟΣ: Υπηρεσία Συντονισμού
Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών
Θεμάτων
Υπόψη κας Χ. Κυρλιγκίτση
Τηλέφωνο : 2131339776
E-mail: c.kyrligkitsi@minfin.gr

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην ερώτηση 4039/29.3.2024

Σχετικό: Το με Α.Π. 46905 ΕΞ 2024/1.4.2024 έγγραφό σας

Σε απάντηση της ανωτέρω ερώτησης, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

- Όσον αφορά τη διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης των τεσσάρων συστημικών τραπεζών και εξυγίανσης των λιγότερο σημαντικών τραπεζών, αυτές απαίτησαν μεν δημόσιους πόρους, αλλά παράλληλα διασφάλισαν την πλήρη διάσωση των καταθέσεων πολλαπλάσιου ύψους και απέτρεψαν την πλήρη κατάρρευση της οικονομίας και της κοινωνίας.

- Ειδικότερα, σύμφωνα με την από 8.4.2024 ομιλία του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος στη Βουλή των Ελλήνων, στη συζήτηση για την αποεπένδυση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας από τις ελληνικές τράπεζες, «*Το κυριότερο όφελος του Ελληνικού Δημοσίου προέρχεται, όπως αναμένεται, από την εθελοντική ανταλλαγή του δημόσιου χρέους (Private Sector Involvement – PSI). Οι συνολικές ακαθάριστες ζημιές του τραπεζικού τομέα στην Ελλάδα από το PSI ανήλθαν σε 38,3 δισεκ. ευρώ [...]. Επίσης, η Τράπεζα της Ελλάδος διέθεσε υψηλά μερίσματα στο Ελληνικό Δημόσιο, τα οποία σε μεγάλο βαθμό προέρχονταν από τα έσοδα από την παροχή έκτακτης ενίσχυσης ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance) προς τις τράπεζες. Επιπλέον, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) έχει εισπράξει έσοδα (αποπληρωμές και μερίσματα) από τις μετατρέψιμες ομολογίες (CoCos) που είχαν εκδοθεί, από την πρόσφατη επιτυχημένη αποεπένδυσή του από τις σημαντικές τράπεζες στο διάστημα Οκτωβρίου 2023 – Μαρτίου 2024, από τις διανομές των εκκαθαρίσεων τραπεζών που εξυγιάνθηκαν και από άλλες πηγές. Τέλος, στο συνολικό όφελος για τον Έλληνα φορολογούμενο θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη και η αποτίμηση των υφιστάμενων συμμετοχών του ΤΧΣ στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και στην Τράπεζα Αττικής, καθώς και η προσδοκώμενη ανάκτηση από τις εκκαθαρίσεις τραπεζών που εξυγιάνθηκαν».*

Από την άλλη, η συνεισφορά του ΤΧΣ στην πρώτη ανακεφαλαιοποίηση των συστημικών τραπεζών ανήλθε σε 25,5 δισεκ. ευρώ και η συνεισφορά του στην εξυγίανση μη συστημικών τραπεζών σε 14,4 δισεκ. ευρώ. Στη συνέχεια το ΤΧΣ συμμετείχε στην ανακεφαλαιοποίηση των σημαντικών τραπεζών του 2015 με 5,4 δισεκ. ευρώ σε μετοχές και μετατρέψιμα ομόλογα (contingent convertibles – CoCos). Στο συνολικό κόστος

για το Ελληνικό Δημόσιο πρέπει να συνεκτιμηθεί η μετατροπή των οριστικών και εκκαθαρισμένων φορολογικών απαιτήσεων (*deferred tax credit – DTCs* της Τράπεζας Αττικής), καθώς και η συμμετοχή του ΤΧΣ στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Αττικής. Τέλος, θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη και το ύψος των DTC των σημαντικών τραπεζών που έχει ήδη αποσβεστεί».

- Σύμφωνα δε με την από 8.4.2024 ομιλία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών στη Βουλή, στο πλαίσιο ενημέρωσης των Επιτροπών Οικονομικών Υποθέσεων και Παραγωγής και Εμπορίου σχετικά με το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, «το Δημόσιο είχε σημαντικό οικονομικό όφελος από την αποεπένδυση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας από τις τράπεζες, το οποίο αν συνυπολογιστούν και οι μη συστημικές τράπεζες φθάνει μέχρι στιγμής στα 3,5 δις ευρώ».

- Αναφορικά με τη θέσπιση έκτακτου φόρου στις τράπεζες, αυτή θα είχε διττή επίδραση, ήτοι θετική μεν επίπτωση στα δημόσια οικονομικά, αλλά αρνητική δε επίπτωση στην κερδοφορία και την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, καθώς επίσης και στην πρόσβασή τους στις αγορές, σε μια περίοδο όπου προσπαθούν να ανακτήσουν την επενδυτική βαθμίδα και να ενισχύσουν περαιτέρω την κεφαλαιακή τους επάρκεια.

- Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του τέταρτου ερωτήματος της ομάδας βουλευτών της «Νίκης», σύμφωνα με την προαναφερθείσα ομιλία του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος στη Βουλή των Ελλήνων, «Τα τελευταία έτη, έχει επιτευχθεί αναμφισβήτητα τεράστια πρόοδος στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Οι ελληνικές τράπεζες έχουν εξυγιάνει πλήρως τους ισολογισμούς τους και διαθέτουν πλέον επίπεδα ρευστότητας, κεφαλαιακής επάρκειας και κερδοφορίας ανάλογα με αυτά των ευρωπαϊκών τραπεζών». Ειδικότερα, «η κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών τραπεζικών ομίλων ενισχύθηκε σημαντικά το 2023, λόγω της αύξησης των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων. Ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 [*Common Equity Tier 1 ratio*] σε ενοποιημένη βάση αυξήθηκε σε 15,5% το Δεκέμβριο του 2023 από 14,5% το Δεκέμβριο του 2022 και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαίου [*Total Capital Ratio*] σε 18,7% από 17,5% αντίστοιχα. Τα επίπεδα αυτά υπερβαίνουν αρκετά τα ελάχιστα απαιτούμενα από τις εποπτικές αρχές.... Οι συνθήκες ρευστότητας και χρηματοδότησης του ελληνικού τραπεζικού τομέα παρουσίασαν βελτίωση, κυρίως λόγω της ανάκτησης της επενδυτικής βαθμίδας. Η πρόσβαση των ελληνικών τραπεζών στις αγορές κεφαλαίων βελτιώθηκε περαιτέρω, ενώ οι καταθέσεις την ίδια περίοδο συνέχισαν την ανοδική τους πορεία [αν και με μειωμένο ρυθμό] αντικατοπτρίζοντας την ισχυρή οικονομική ανάπτυξη. Η αύξηση των καταθέσεων συνετέλεσε σε μεγάλο βαθμό ώστε τα ρευστά διαθέσιμα των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων να παραμείνουν σε υψηλό επίπεδο, παρά την αποπληρωμή σημαντικών ποσών που είχαν αντληθεί μέσω των στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης TLTRO III.».

- Αναφορικά με το δεύτερο σκέλος του τέταρτου ερωτήματος, σύμφωνα με την προαναφερθείσα ομιλία του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος στη Βουλή των Ελλήνων, «Η ποιότητα των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων των ελληνικών τραπεζών παραμένει χαμηλή, καθώς το Δεκέμβριο του 2023 οι οριστικές και εκκαθαρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (DTCs) ανέρχονταν σε 12,9 δισεκ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 54% των Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1». Σύμφωνα με σχετικό σχόλιο του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος από το βήμα της Βουλής «οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (DTCs) είναι απότοκος της κρίσης, είναι οι ζημιές που υπέστησαν οι τράπεζες από το PSI, από τα 'κόκκινα' δάνεια. Αναγνωρίστηκε από το Δημόσιο. Συμβαίνει και σε άλλες χώρες, του Νότου κυρίως [...] Το DTC μπορεί να μειωθεί γρήγορα, αλλά θα επιβαρυνθεί το δημόσιο χρέος. Εάν το αφήσουμε να αποσβεστεί από τα κέρδη των τραπεζών θα πάρει μερικά χρόνια [...] Στα *business plans* των τραπεζών, πάντως, προβλέπεται ότι στα επόμενα τρία χρόνια θα μειωθεί κατά 15 μονάδες βάσης». Συνεπώς, η επίτευξη διατηρήσιμης και επαναλαμβανόμενης κερδοφορίας από τις ελληνικές τράπεζες σε συνδυασμό με την έκδοση κεφαλαιακών μέσων θα συμβάλλει στην εσωτερική δημιουργία κεφαλαίου και την αποκλιμάκωση του ποσοστού των DTCs στα εποπτικά ίδια κεφάλαια των τραπεζών. Τέλος, η σταδιακή απόσβεση των DTCs θα μειώσει σε βάθος χρόνου τη συμμετοχή τους στα εποπτικά ίδια κεφάλαια.

- Ως προς το τρίτο σκέλος του τέταρτου ερωτήματος και την τιμολογιακή πολιτική των τραπεζών, αυτή αποτελεί επιχειρηματική απόφαση των τραπεζών, η οποία λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, γενικότερες συνθήκες της οικονομίας και της αγοράς, το βαθμό πιστωτικού κινδύνου που εξαρτάται από το ύψος, το είδος και την διάρκεια των ανοιγμάτων καθώς και την ύπαρξη ενεχύρων.

Απαραίτητη προϋπόθεση ωστόσο για το σύνολο των συναλλαγών με τα πιστωτικά ιδρύματα είναι η σαφής και έγκαιρη ενημέρωση του συναλλασσόμενου για το ύψος των προμηθειών πριν από την πραγματοποίηση κάθε συναλλαγής. Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκώντας τις κατά το νόμο και εκ του καταστατικού της αρμοδιότητες έχει θεσπίσει κανόνες ενημέρωσης των συναλλασσόμενων (αριθ. 2501/31.10.2002 Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος) σύμφωνα με τους οποίους τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να ανακοινώνουν το ύψος των προμηθειών και των λοιπών εξόδων για τις παρεχόμενες υπηρεσίες των πιστωτικών ιδρυμάτων προς τους συναλλασσόμενους.

- Όσον αφορά το τέταρτο σκέλος του τέταρτου ερωτήματος, ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών στην από 8.4.2024 ομιλία του στη Βουλή των Ελλήνων, «*αναφέρθηκε στις πρωτοβουλίες για τη στήριξη της ρευστότητας, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, με την αξιοποίηση κεφαλαίων από το ΕΣΠΑ, από το Ταμείο Ανάκαμψης και από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα. Όπως είπε, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» του ΕΣΠΑ που αφορά αποκλειστικά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχει συνολικό προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης σχεδόν 4 δις. ευρώ, στο δανειακό σκέλος του Ταμείου Ανάκαμψης το 47% των συμβασιοποιημένων επενδυτικών σχεδίων αφορά σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενώ η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα μόνο το 2023 εκταμίευσε δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνολικού ύψους 933 εκατ. ευρώ.*» Επιπλέον, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της πλέον πρόσφατης επανάληψης της έρευνας SAFE (Survey on the Access to Finance of Enterprises), την περίοδο Απριλίου-Σεπτεμβρίου 2023, στην Ελλάδα καταγράφηκε αύξηση της διαθεσιμότητας τραπεζικών δανείων. Η αύξηση αυτή, σε συνδυασμό με τη σχετική αποκλιμάκωση των αναγκών των επιχειρήσεων για εξωτερική χρηματοδότηση, συνέβαλε στην υποχώρηση του συνολικού δείκτη κενού εξωτερικής χρηματοδότησης, ο οποίος διαμορφώθηκε σε επίπεδα χαμηλότερα του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

- Αναφορικά με τα Προγράμματα «Ηρακλής Ι, ΙΙ και ΙΙΙ» επί των οποίων γίνεται μνεία στο κείμενο της ερώτησης, σημειώνεται ότι, μέχρι στιγμής, το Ελληνικό Δημόσιο έχει παράσχει εγγυήσεις αρχικού ύψους 18,7 δις ευρώ, ενώ δεν έχουν ήδη εκπέσει εγγυήσεις 2 δις ευρώ όπως λανθασμένα αναφέρεται στη σελ. 3 της εν θέματι ερώτησης. Αντιθέτως, το Ελληνικό Δημόσιο, μέχρι το τέλος του 2023, είχε εισπράξει ποσό άνω των 350 εκ. ευρώ από τις προμήθειες για τις παρασχεθείσες εγγυήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος Ηρακλής, χωρίς καμία κατάπτωση εγγύησης.

- Τέλος, στο πλαίσιο παρακολούθησης της λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, η υπηρεσία μας απευθύνθηκε στη διοίκηση της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) και του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), προκειμένου να λάβει την απάντησή τους στην εν θέματι ερώτηση. Οι τελευταίες μας απέστειλαν τα με Α.Π. 346/8.4.2024 (ΤτΕ) και Α.Π. 27/11.4.2024 (ΤΧΣ) έγγραφα, τα οποία και επισυνάπτονται για την πληρότητα της απάντησης στον κοινοβουλευτικό έλεγχο.

Η Γενική Γραμματέας

Θ. Αλαμπάση

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφείο Γενικής Γραμματέως
- Γενική Δ/ση Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους
- Δ/ση Χρηματοοικονομικής Πολιτικής
- Τμήμα Α΄